

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Electio ad gloriam post merita, à priori probatur. c. 9.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

*Explicit
Aug. notan-
da.*
72. Sed cur de electis ad gratiam dixit, electos esse ad regnandum cum Christo, vel ad vitam æternam, siquidem in ea electione gratia nondum erat efficax voluntas dandi eis regnum æternum? Respondeo, quia gratia est vita æterna, & semen illius, ideo iure optimo de electis ad gratiam, dixit hoc ipso electos ad gloriam, & ad regnandum cum Christo. Eodem pacto debet intelligi Aug. vbi cumque dixerit prædestinatum esse regnum celorum sine meritis. Nam cum prædestinatio sit gratiæ præparatio, & hæc sine meritis arbitrij datur, atque ab æterno præparetur, in eaque sit regnum celorum, imo in Scriptura regnum celorum vocetur; recte quoque dicitur, regnum celorum sine meritis esse prædestinatum. Hoc tamen non obstat, quo minus Deus non nisi ex meritis præiudicis gratiæ decreuerit, vitam æternam conferre.

Aug. sic.
Ex dictis colligitur, Aug. locis citatis sibi contraria non docuisse in eo, quod asserit electionem factam ex operibus, seu voluntates electas fuisse & rursus neminem electum fuisse ex operibus. Primum, cum Aug. non loquatur vtroque de eodem genere operum, ex hac parte sibi non contradicit. Nam cum asserit electas fuisse hominum voluntates, non intelligit opera solius arbitrij, sed ex gratia profecta: cum vero ait, electionem non fuisse factam ex præscientia operum, sed gratis, excludit opera liberi arbitrij contra Pelagianos, & Semipelagianos, ut iam satis explicatum est: tamen ipse Aug. adhuc presbyter oppositum docuerit.

*Quoniam
seu opera
aut opera
ex voluntate
non pugnat
cum iustis
etiam de
fuerit.*
73. Hæc eadem ratione conciliandos existimo Paulum ad Rom. 3.4. & 11. & ad Galat. 2. & 3. asserentem, hominem non iustificari ex operibus, sed ex fide: atque Iacobum cap. 2. cum inquit, hominem non ex fide tantum, sed ex operibus iustificari. Paulus enim excludit opera, non ceremonialia solum, sed etiam moralia, quæ sint ex solo libero arbitrio; & docet, ex his non iustificari hominem; quia iustificatio non esset gratia. Hoc autem intelligitur de prima iustificatione, quam de secunda, hoc est, quam de augmento primæ: vtriusque enim iustitiæ, tam acquirendæ, quam augendæ eadem est ratio, ut neutro modo ex solo libero arbitrio esse possit. Nam quoties homo bonis operibus, aut promouetur ad iustitiam acquirendam, vel in ea acquisita crescit, semper operatur ex auxilio gratiæ Dei; atque ideo Paulus exemplum adduxit Abrahami, qui eo tempore, quo Deo credit, & reputatur est illi ad iustitiam, iam erat iustus apud Deum. Iacobus autem ait, non ex sola fide iustificari hominem, siue de prima iustificatione, siue de augmento intelligamus, sed ex operibus ad fide procedentibus; quia non sufficit credere, sed oportet ex fide operari; ideoque adduxit exempla tam primæ, quam secundæ iustificationis. Raab enim ex operibus misericordiæ ad fide profectis primam iustitiam consequuta est, impetrans à deo annumerari in populo Israel, & veram doloris compunctionem. Deinde dicit Abraham, cuius exemplum adduxerat etiam Paulus, iustificatum fuisse ex operibus, quem tamen Paulus dixerat, non ex operibus, sed ex fide, quia tam acquirendæ, quam augendæ iustificationis in hoc æqua ratio est. Perperam igitur nonnulli putant Paulum de prima, Iacobum vero de secunda iustificatione loquutum: cum vterque vno eodemque exemplo

secundæ iustificationis vtratur, & Iacobus etiam addat exemplum primæ: imo cum dicit Iacobus, *Et suppleta est Scriptura dicens credidit Abraham Deo, & reputatum est illi ad iustitiam*: interpretatur Scripturam Genesim 15. vbi dicitur illud, *Credidit Abraham, &c.* & Paulum, qui eo vitur testimonio, ita ut non excludantur opera facta ex fide, probat autem ex ipsa Scriptura, quia Abraham non tantum credit, sed ex fide etiam immolauit filium suum, quo facto, inquit Iacobus, suppleri debet Scripturam, quæ soli fidei tribuere videtur iustificationem; ut intelligatur de fide operante.

Deinde ex alio etiam capite Aug. sibi non aduerfatur, quia cum dicit electionem præmissio examine operum ex iustitia fuisse factam, intelligit ad vitam æternam: cum autem inquit, sine examine, & non ex operibus, sed gratis fuisse nomines electos, intelligit ad gratiam.

CAPVT IX.

Electio ad gloriam post merita à priori probatur.

Prima ratio à priori.
R Eliquum est, ut hanc eandem sententiam rationibus confirmemus, atque primum eas, quæ à priori rem ostendant, in hoc cap. proferamus. Prima desumpta est ex communi doctrina Theologorum, qui vno ore farentur, Deum voluntate sua primaria, & antecedenti voluisse omnibus dare vitam æternam, ac proinde eam voluntatem communem esse omnibus: voluntas autem antecedens, & primaria est ante præuisionem meritum: ergo voluntas Dei ante merita præuisa est omnibus æqualis. Quare cum non decreuerit Deus, efficaci voluntate omnibus dare gloriam, efficitur sane, nullum ad eam electum fuisse efficaci voluntate, nisi ex præscientia meritum. Porro antecedentem voluntatem illam esse, quæ ex solo Deo est, siue vlla præscientia meritum, iam satis à nobis probatum est disp. 83. cap. 3. vbi etiam ostendimus, non ideo dici antecedentem, quia sit simplex, & inefficax, sed quia sit ex solo Deo; neque consequentem, quia sit efficax; sed quia sit post opera nostra præuisa, & ex nobis occasionem capiens.

Non minus efficaces rationes depromi possunt ex doctrina tradita disp. 82. cap. 5. videlicet non aliter in decreto, & præscientia Dei rationem prioris, & posterioris nostro modo intelligendi posse assignari, quam vno ex duobus modis. Vnus est per analogiam, & similitudinem ad mentem humanam, quæ de rebus consultat, & definit, ut ordinem, quem seruet in rebus, cum ordinate procedit, deo etiam assignemus. Alter est ex parte obiectorum, quæ Deus præscire, & præfinire dicitur: nam quamuis non velit vnam rem creatam propter aliam, id est, quia vult aliam; quia tamen vult vnam esse propter aliam, ut in ea disp. probatum est, eum ordinem in diuina præscientia, & præfinitione nostro modo intelligendi constituere debemus, quem obiecta inter se habent: ex vtroque autem capite non obscure monstrabimus electionem, efficacemque voluntatem dandi vitam æternam fuisse ex præscientia meritum, imo vero si hoc modo fieri potuit, aliter fieri non potuisse, si gloria in tempore ex meritis tribuenda erat.

Secunda igitur ratio esse potest ex humanis ad diuina: si enim Rex aliquis proponeret præmium aliquod bene certantibus, atque ea lege, ut nullus illo

Augustinus

Prima ratio à priori.

75.

Duplex modus assignandi rationem prioris & posterioris in decreto, & præscientia Dei.

Secunda ratio.

illo potiretur, nisi qui victor esset, certe nunquam decerneret alicui dare præmium, quantumvis eum amaret, & præmium ei desideraret, antequam victorem videret: poterat quidem ei meliora arma, meliorem equum, & alia necessaria ad certamen tribuere: at decernere apud se præmium illud conferre certe stultum esset: si tantum præmium proponere volebat. Quod si præcius esset euentus, & sciret illum victurum; ex præscientia victoriæ posset apud se statuere præmium dare: sed si non esset præcias victoriæ, non posset non in tempore expectare victoriæ, ut intuitu illius, & propter illam præmium decerneret. Cum ergo Deus vitam æternam omnibus proponat, ut brauium, & legitime solum certant propter victoriæ, & perseuerantiam eam promittat; non potuit non expectare victoriæ, ut ratione illius tale præmium conferre statueret. Verum quia præcius est futurum, & omnia ac si præsentia essent, clare videt; expectat quidem victoriæ, non tempore, sed secundum rationem in sua æternitate: ut intuitu illius conferat: nam stultum esset absque illius respectu, præmium præfinire, si illud propter victoriæ solum promissum, ut de Rege dicebamus. Licet ergo Deus plus quibusdam desideraret præmium vitæ æternæ, quam aliis, antequam videret victoriæ, eis nimirum, quibus meliorem gratiam ad gloriam promerendum conferre decreuit, qui prædestinati dicuntur; nulla tamen ratione asserendum est, illis efficaciter gloriam dare voluisse, nisi præuisa victoriæ, & ratione illius tanquam causæ meritorie. An vero Deus possit peculiari desiderio vni velle vitam æternam, antequam prævideat ipsius meritum, tunc solum, cum ei conferre decreuit maiora media gratiæ, cap. ult. dicemus.

Augustin.

77. *Augustini testimonium pro electione post operum præuisionem ad Rom. 8.*

Erasm.

78.

Hæc de causa Aug. lib. de prædest. Dei, cap. 2. & 3. docuisse videtur, duplicem esse prædestinationem alteram alligationis, scilicet rerum naturalium in suos fines, alteram vero conditionis, videlicet hominum ad poenam, aut ad vitam æternam. Vnde in fine cap. 3. sic ait: Ex præscientia igitur offensionis, vltionem ut iustus iudex prædestinavit: sicut ex præscientia virtutis, prædestinatio solet fieri remunerationis. Sic explicat illud 8. Quos præsciuit. ubi primum nota hic prædestinationem vocari ab Aug. non præparationem gratiæ, secundum phrasim eius communem l. 1. de prædestinatione Sanctorum c. 10. & alibi, sed voluntatem dandi gloriam. Verum tamen non dixit absolute prædestinationem, sed prædestinationem remunerationis. Hanc autem fateatur esse ex præscientia: quia est prædestinatio sub conditione, si bene quis mereatur, & perseueret: quod est proponere vitam æternam ut brauium. Præterea obserua, licet hic liber censetur ab Erasmo inter opera notha, quæ Aug. adscribuntur, rationes tamen, quibus ad hoc credendum adducitur, frivola esse. Vna est, quia opus est, breue: atque qui plura alia sunt in tom. 9. multo breuiora, quæ indubitanter sunt Aug. Altera est, quod contineat contrariam doctrinam ipsi Aug. fallitur tamen Erasmus: nam ubi docet prædestinationem factam absque meritis, loquitur de prædestinatione, quæ est gratiæ præparatio, & absolute prædestinatio dicitur: hic autem de prædestinatione præmij & remunerationis, quam nos communiter vocamus electionem ad gloriam. Sed iam ad tertiam rationem veniamus.

Tertia ratio non minus efficax pro nostra sententia desumitur ex ordine obiectorum inter se. Nam secundum doctrinam à nobis traditam disputat. 82. cap. 5. eundem ordinem, quem habent obiecta inter se in re ipsa assignare debemus in diuino decreto secundum diuersum genus causæ, quo inter se comparantur: nam aliunde inter Dei decreta, & præfinitiones ordinem constituere secundum rationem non possemus: & quamvis Deo perfectissimum modum, & ordinem operandi tribuere debeamus; nullus tamen ordo prohibito sine fundamento obiectorum, circa quæ operatur, ei tribuendus est. Vnde, ut inibi ostendimus, Deus non dicitur ordinate vnum ad aliud pro sola sua voluntate, nisi quatenus obiecta re ipsa inter se ordinantur, & referuntur: nunc autem talis in rebus ipsis ordo constituitur, ut si aliquid est medium ad finem, sicut causa Physica finis consequendi, qualis est medicina ad sanitatem, in intentione firmiter ordo, ut prius volita sit sanitas, eo quod, etiam si sit effectus medicinæ in genere causæ efficientis, est tamen finis eius: finis autem relatus ad voluntatem prior est, & voluntas illius, quam voluntas mediæ. Si vero media alicuius finis sunt moralia; qualia sunt merita vel condigna, vel congrua, seu imperatoris tametsi is, qui vult consequi ab alio tamen finem per merita, prius cogitet de fine, & ex voluntate efficaci illius velit habere merita tamquam media; tamen is, qui alteri promittit finem consequendum per merita tamquam per media, nunquam decernit dare illum, donec videat, aut prævideat merita, ut cap. 6. illius disp. notabamus.

Ratio vero est, quam ibi insumimus, quia medium morale, quod est meritum, non est medium Physicum, quod actione sua reali efficit, & consequatur finem, sicut medicina sanitatem: sed est medium per modum impetrationis relatum ad voluntatem eius, qui confert finem intuitu illius; nunquam autem meritum potest in tempore esse medium, nisi is, qui actu confert finem, illum tribuat propter merita: quo fit, ut prius ex videat, quam decernat dare finem, quem proposuit. Hunc autem ordinem, quem voluntas in tempore seruat, ut prius fiat merita, quam detur finis, seruat etiam in præscientia Deus, quia tam in præscientia, quam in tempore ipso meritum comparatur, ut medium morale, cum voluntate illius, qui confert finem: & ita in mente eius, ut impetret, præcedere debet.

Quamobrem cum Massilienses mordicus defenderent, primam gratiam præuenientem dari nobis in tempore intuitu nostri laboris, & sollicitudinis, & ita concederent aliquod meritum, saltem congruum, & imperatorum gratiæ, consequenter dixerunt, nos fuisse ad gratiam electos æterna Dei electione ex meritis nostri laboris præuicis, siue ex fide, siue ex voluntate relargendi a peccatis, quam ex nobis esse putabant: siue ex alio opere nostro, ut liquet ex epistolis Hilarij, & Prosperij sæpius allegatis: nec vsquam Aug. contra eos disputans, hanc eorum sententiam impugnare, ex eo, quod finis prius debet præfiniri, quam media: & ita prius gratia, quæ in opinione Massiliensium est finis laboris, quam ipse labor, sed eos semper hac ratione vrget. Quia sicut gratia in tempore non datur intuitu alicuius operis, aut meriti, ita nec ab æterno potuit præparari ex

præscientia operum, aut meritorum: eandem enim utrobique putat esse rationem, ipsius nempe donationis gratie in tempore, & præfinitionis, aut electionis ad illam in præscientia.

Adde, quod cum ipse Aug. dum esset Præbyter in eadem fuisset sententia cum Massiliensibus, putans gratiam dari propter merita fidei ex propriis viribus, eodem pacto dixit in æterna electione ad gratiam Deum habuisse rationem fidei nostræ, & præscientia illius nos electos fuisse, seu ipsam nostram fidem fuisse electam. Sic docuit in lib. expositionum quarundam propositionum ep. ad Rom. cap. 60. id quod postea retractauit lib. 1. retract. cap. 24. & 1. de prædest. Sanct. cap. 3. Ideo autem postea sensit, electionem ad gratiam non fuisse ex præscientia fidei, quia intellexit ipsam fidem esse donum Dei, & ita non esse priorem gratia. Verba illius sunt. Nondum diligenter quæsiueram, nec adhuc inueneram, qualis sit electio gratiæ, de qua dicit Apostolus, reliquæ per electionem gratiæ salutis factæ sunt, quæ utique non est gratia, si eam vlla merita præcedunt: ne iam quod datur, non secundum gratiam, sed secundum debitum reddatur potius meritis, quam donetur. Si autem reuera gratia ex meritis datur in tempore, non refugeret Aug. concedere, imo necessario diceret, electionem ad gratiam ex meritis factam fuisse, nec vllum inde sequeretur absurdum.

Eodem modo tract. 89. in Ioann. post medium, explicans illud, Non vos me elegistis inquit, Hic certe vacat vanæ illorum ratiocinatio, qui præscientiam Dei defendunt contra gratiam Dei: & ideo dicunt nos electos ante mundi constitutionem. quia præsciuit nos Deus futuros bonos, non seipsum nos facturum bonos, non hoc dicit, qui dicit non vos me elegistis. Quoniam si propterea nos elegisset, quia bonos futuros esse nos præsciuerat, simul etiam præsciisset, quod eum nos fuisset prius electuri. Colligit ergo August. electionem ad gratiam non fuisse factam ex præscientia meritorum, quia alioqui in tempore prius essemus boni, & eligeremur, aut promereremur Deum, quam ipse moueret nos. Quod si in tempore ita futurum esset, non negaret nos etiam in æterna electione præscitos bonos, & ideo à Deo electos fuisse. Cum ergo in tempore nos vere gratia Dei auditui eligamus, & promereamur regnum cælorum, sequitur in æterna præscientia ex his meritis nos ad illud electos fuisse. Eodem plane modo, si quid in tempore fuit causa meritoria nostræ primæ gratiæ, & totius effectus prædestinationis, in præscientia etiam fuit causa illius; veluti orationes Stephani, ob quas Deus vocauit Saulum, & merita Christi, quæ fuerunt causa totius gratiæ, & gloriæ quæ nobis conferenda est, fuerunt in Dei præscientia causa præfinitionis, & electionis, quæ Saulum, seu nos ad gratiam elegit, vt disp. 94. dicturi sumus. Denique quicquid in tempore intuitu meritorum datur, in æterna electione ratione illorum decernitur.

Quare eorum sententia mihi non probatur, qui asserunt Deum elegisse nos ad gloriam, quam vt finem nobis proposuit, priusquam præuidere merita Christi; & Beatam Virginem prius fuisse electam, vt esset mater Dei, quam eius merita præscirentur: si semel concedat, hæc dignitatem meritis obtinuisse, vt omnes fateantur. Neque obstat modus ille loquendi: Christus præfinitus est, vt sanctificemur, & glorificemur: & B. Virgo sanctificata fuit, vt esset mater Dei: vbi particula, vt, causam finalem denotat, quæ prior est in intentione, quia cum si-

nis est consequendus re ipsa per merita, & donatio in tempore ex illis pender, finis solum voluitur est prius ordine intentionis voluntate singulari affectus, & inefficaci: eo quod ille, qui alteri talem finem desiderat, illum solum proponit sub conditione, si mereatur: & sicut re ipsa non nisi per merita dabit, sic etiam in suo decreto nunquam efficaciter, nisi per merita dare definit. Et quidem abionum est asserere, aliquem efficaciter electum fuisse ad vitam æternam ex hominibus antequam ille, qui omnibus fuit causa salutis, præuideretur: sic enim aliquis non esse selectus in Christo, quod aperte falsum est, vt disputat. illa 94. probabimus.

Hinc etiam fit, quod vberius ostendemus 3. p. q. 2. art. 11. vt merita Sanctorum Patrum non potuerint in tempore esse causa incarnationis Christi secundum substantiam, si quidem ab æterno præfinita fuerunt, vt in tempore essent, & in tempore collata ipsis fuerunt intuitu meritorum ipsius Christi. nam si ab æterno merito Christi Patres ad gratiam & merita fuerunt electi, vt illa in tempore haberent, consequitur in tempore etiam, & executione respectu eiusdem Christi donata illis fuisse; quod nullus negat; hoc est, ideo in executione Patres gratiam habuisse, quia in executione Christus venturus erat, non vt veniret. Quocirca ratione suorum meritorum ipsis Christus in tempore & executione donari non potuit. Est enim nugatoria reperiio: sed de hoc latius eo loco dicemus, & infra. disp. 91. c. 6. Nunc satis sit ex hoc cap. vt certum colligere, id quod in tempore datur intuitu meritorum, non potuisse non ab æterno eodem respectu definiti, & contra id, quod ab æterno sine meritis definitur & gratis, sic etiam in tempore conferri, vt cap. 10. latius demonstrabimus.

Cæterum aliqui respondent gloriam dupliciter considerari, primum vt est quoddam summum bonum, deinde vt est præmiū: priori modo dicunt, à Deo fuisse hominibus definitum ante præscientiam meritorum, posteriori autem, ex meritis præuis. Sed responsum fuit: id est: nam præmiū, semper bonum ipsum, quod in præmiū dicitur definiti, non addit nisi respectum rationis: ille autem respectus non est, qui præfinitur, sed res ipsa, & bonum præfinitur, ex præfinitione autem si fiat ratione meritorum, dicitur subire relationem illam rationis quæ vocatur præmiū. Cum ergo contendimus, Deum præfuisse gloriam ex meritorum præscientia, non possumus, non intelligere summum bonum beatitudinis, quod cum decernitur ratione meritorum, sortitur relationem præmiū: quare probatum manet, si bonum illud gloriæ in tempore datur ob merita in æterna electione, ex eorum etiam præfinita præfinita, nec fuisse simul cum meritis, vt putauit Bartholomæus Camerarius cap. 2. allegatus, sed ex meritis, vt probatum est. Ille ergo actor & alij recentiores conueniunt in eo, vt electio ad gloriam non sit ante merita, non tamen audent concedere eam ex meritis, sed cum meritis esse. Forſan timebant locutionem illam. Ex meritis, quæ apud omnes sic absolute male sonat: recte tamen explicata, vt hætenus exposuimus, omnib. Doctores huius sententiæ concedenda est, nec videtur esse aliquod medium, sed aut electio ad gloriam debet esse ante merita, aut post illa. Hæc enim duo inter se ordinem habent: alio-

qui si

Secundum
corollarium
merita Patrum
non fuerunt
causa incarnati-
onis se-
cundum sub-
stantiam.

83

Responſo
quorundam.

Refutatio

84

Camerar.

Primum co-
rollarium
merita ratio
vbi, Virgo
vt esset ma-
ter Dei electa
fuit ex meri-
tis.

qui si locum se comitantur, eodem pacto dici possent homines prædestinati cum vestibus, qui simul in æternitate Deus vestitos illos habuit. Cum ergo merita ad electionem magis pertineant, sequitur merita ipsa causam esse debere, vt recte probatum manet.

Postremo denique infertur, non solum optimum modum præfinitendi gloriam, quæ futura est corona iustitiæ, & meritum esse, quem diximus, vt prius scilicet merita præuideantur, ac proinde tanquam optimum modum Deo esse tribuendum; verum etiam non esse Deo alium modum possibilem, si semel concedamus, gloriam in tempore, non nisi ratione meritum conferri.

85.

Primum sane hunc esse optimum modum, nemo potest ambigere, qui attente consideret, quo pacto prudentiores se gerant, cum aliquid tanquam premium proponunt: hi enim nunquam dare alicui decernunt, sed neque possunt decernere, nisi prius meritis visis, si reuera illud vt premium, & non nisi legitime certanti dare volunt. Quod si quispiam ita decerneret, vt efficaciter vellet alicui dare ex seipso, nulla habita ratione meritum, & victoriæ. & ex alia parte statueret illud non nisi in premium laboris; certe stolidus esset, & pugnantia secum definirer. Optimus ergo modus, qui etiam Deo adscribi debet, est, ex meritis desinere, quicquid in tempore, vt premium meritum tribuendum est: cumque alius ordo stultus, & secum minime constans sit, diximus, Deo conuenire neque, licet stultis hominibus, qui secum pugnantia statuere possunt, interdum conueniat.

Si gloria in tempore datur ex meritis, non potest non præfinitur ex meritis.

86.

Deinde peculiari alia ratione probatur, non potuisse vno, & alio modo gloriam præfinitur, si in tempore ex meritis condignis vere tribuenda esset: nam vt dicebamus disp. 82. c. 6. non potest varius modus ordinandi res inter se Deo conuenire, nisi mutatione, vel variatione aliqua facta: nulla enim mutatione facta in rebus, nec in ipso Deo, si semel intelligitur Deus velle gloriam propter merita, non potest non intelligi semper ita velle: at mutatio in ipso Deo nulla excogitari potest: in rebus autem nulla erit, si semper ita fiat, vt omnes qui gloriam consequuntur, eam prius dignis operibus promeriti sint. Quare si semel quis recte operetur, faciatque opus condignum æterna vita, & Deus re ipsa eam conferat, non potest non ex operibus illam conferre, eo solum, quod opera ipsa condigne vitam æternam exposcunt. Aut si semel admittimus, Deum ex se velle alicui gloriam, non ex meritis, non potest non ita velle, nisi in rebus aliqua variatio interueniat: nulla autem alia excogitari potest, quam si Deus conferret gloriam, ei, qui nulla merita haberet. Sic enim sicut in tempore non daret ex meritis, cum nulla essent; neque ab æterno ex illis dare decreuisset.

Idem, quod hactenus de adultis diximus, de parulis etiam dictum puta, videlicet, eos non fuisse ad vitam æternam efficaciter electos præ aliis, nisi ex præscientia iustificationis; si quidem in tempore gloria parulis solum iustificatis confertur, & iustificatio ipsorum eam postulat condigne, si non, vt premium, saltem vt patrem hæreditatem, ad quam ipsa iustificatione sunt adaptati: cuius eadem omnino ratio esse debet atque si daretur, vt premium.

Eadem sententia ex libertate arbitrii ostenditur.

Non minus efficaces sunt rationes à posteriori, quibus electio ad vitam ex meritis gratia in præscientia probari potest. Prima ratio ad hoc absurdum oppositam sententiam contendit deducere, vt in electis vere non maneat libertas consequendi, & amittendi beatitudinem. Nam si Deus ex se ipso nullam habens rationem meritum, efficaciter aliquos beate decreuit, sit, vt non maneat in eorum libertate potestate gloriam non consequi, & damnari; siquidem nullus decreto Dei resistere, aut ipsum irritum facere potest: quod est plane absurdum, & contra Scripturam. Vt autem hæc ratio magis confirmetur, duo mihi probanda sunt, vnum est, id, quod inferimus ex hac ratione, falsum esse: alterum est, id ex opposita sententia euidenter colligi.

Primum igitur, id quod inferimus, falsum esse, constat ex Scriptura, quæ sapienter reperit vnum, quemque nostrum recepturum in die iudicii secundum opera sua, sine bonum, sine malum, quod nisi in nostra situm esset potestate, frustra diceretur: tum etiam frustra diceremus, *Adveniat regnum tuum*, si illud consequi, aut amittere in nostra situm non est libertate, nec ex nostra oratione vilo modo pender. Sic inferebant Massilienses contra August. dum de electione ad gratiam esset sermo. Sed longe diuersa ratio illius est, quam disput. 91. cap. 17. explicabimus. In difficultate vero præsentis; frustra beatitudinem à Deo postulati, optime consequitur, si illa ex nostra oratione, & libertate nullo modo pender. Quare tale decretum non dabitur August. & Patres fatale appellare, quod simile nobis necessitatem imponeret. Ad hæc nemo, qui semel ad gloriam electus est in vas honoris, posset se facere vas contumelie, & damnationis propria iniquitate. Nam sine bonis, sine malis fuerit semper erit vas electionis in honorem & gloriam, cum eam electionem semel factam irritam facere suæ potestatis non sit: at Paulus 1. ad Timoth. 2. non magis putat, posse fieri vas in honorem ex vase contumelie, quamuis contra eam se honoris posset fieri vas contumelie, si à iustificatione excidat. Accedit, quod frustra electo diceretur illud Apocalyp. 3. *Tene quod habes, ne alius accipiat coronam tuam*: nam si nullus ita haberet in manu sua, vt posset amittere, recte responderet, depositam esse in manu Dei, de qua nec vllus alius rapere, nec ipse electus amittere posset. Si enim Deus habet clauem, & ita claudit, vt nemo aperire possit: & aperit, vt nemo claudere valeat; certe ita electis clausa erit ianua inferni, & aperta regni celorum, vt nec in manu eorum sit aperta sibi claudere, & clausam aperire: quare non erit ipsis liberum, clausis ianuis in infernum introire: contra vero aperto ostio regni celorum, nemo impediet illos, si velint ingredi, quacunque ratione in hac vita degerint.

Respondenti aliqui ex sententia Aug. cap. 17. de *Beatis* corrept. & grat. Scripturam sic loqui, non quod electorum corona possit amitti, sed, vt homo sit in timore. Verum neque hæc est sententia Aug. nec possit